

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้าง ความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูง ของจังหวัดสระแก้ว

GUIDELINES FOR DEVELOPING THE WELLNESS TOURISM TO ENCOURAGE THE COMPETITIVE ADVANTAGE WITH HIGH VALUE SERVICES IN SA KAEO PROVINCE

อมรรักษ์ สวนชุมพล^{1*}
Amonlux Shouchupon^{1*}

Received : 19 May 2021

Revised : 5 August 2022

Accepted : 22 August 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว และ 2) นำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว โดยมีการเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 17 คน ที่ทำการเลือกแบบเจาะจงและแบบกอนหิมะในขั้นตอนการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว และขั้นตอนการนำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว และขั้นตอนการนำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ฉบับ ที่มีค่าความสอดคล้องที่ 0.97, 0.93 และ 0.93 ร่วมกับแบบสอบถามที่มีค่าความสอดคล้องที่ 0.90 และมีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.88 โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว มีดังต่อไปนี้ 1) จุดแข็ง คือ การมีโรงพยาบาลเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

¹วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

¹College of Innovative Management, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the royal patronage, Pathum Thani Province

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: ohm_science@hotmail.com

การมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวที่อนุรักษ์วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม การมีแหล่งปลูกสมุนไพรและพืชผักปลอดสาร และการมีโครงการยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาจังหวัดที่สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 2) จุดอ่อน คือ การไม่มีแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว และตำแหน่งสถานที่ท่องเที่ยวค่อนข้างกระจายตัว 3) โอกาส คือ การใช้สื่อทางสังคมออนไลน์และการให้ความสำคัญเรื่องสุขภาพของคนในสังคม และการที่รัฐบาลกำหนดให้จังหวัดสระแก้วเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ 4) อุปสรรค คือ การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกของจังหวัดสระแก้วที่น้อย สภาพเศรษฐกิจค่อนข้างชะลอตัวและการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

2. แนวทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่ 1) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามหลักการวางแผนธุรกิจ 2) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามหลักห่วงโซ่มูลค่า 3) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามหลักการตลาดแบบดิจิทัล และ 4) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามหลักเส้นทางของผู้บริโภค ตามลำดับ”

3. รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้วมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.57)

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูง จังหวัดสระแก้ว

ABSTRACT

The purposes of the current research were to; 1) analyze strengths, weaknesses, opportunities, and threats of the wellness **tourism** in Sa Kaeo Province as well as 2) propose the guidelines for developing the wellness tourism to encourage the competitive advantage with high value services in Sa Kaeo Province. There were seventeen informants who were selected using the purposive sampling when analyzing strengths, weaknesses, opportunities, and threats of the wellness tourism. In addition, the snowball sampling was used when proposing the guidelines for developing the wellness tourism to encourage the competitive advantage with high value services in Sa Kaeo Province. There were also 370 research samples selected from the purposive sampling during proposing the guidelines for developing the wellness tourism to encourage the competitive advantage with high value services. The research instruments were three interview forms which were assessed their congruent value at 0.97, 0.93 and 0.93. These three forms were employed with another form which showed its congruent

value at 0.90 and its reliability value at 0.88. The data about content was analyzed using the content analysis and the data about statistics were analyzed using frequency, percentage, mean and standard deviation.

The research findings were found that:

1. The findings about strengths, weaknesses, opportunities, and threats of the wellness tourism in Sa Kaeo Province. 1) The strengths related to: In Sa Kaeo, there have been many Thai traditional medicine hospitals and alternative medicines, various natural attractions and local tourism, numbers of herb fields and organic vegetable farms as well as strategic and developing plans for promoting wellness tourism. 2) The weaknesses related to: There is no managing guideline for wellness tourism, some tourism attractions have not been well-known as well as various tourism places are far from one another. 3) The opportunities related to encouraging wellness tourism through the social media along with launching health agenda including promoting Sa Kaeo Special Economic Zone. 4) The threats related to: The tourists have hardly known that there is Thai traditional and alternative medicine in Sa Kaeo as well as slowdown of economic conditions has been affected by the epidemic of covid-19.

2. Guidelines of wellness tourism for encouraging the competitive advantage with high value services comprised the following details consecutively 1) the developing guidelines for wellness tourism based on business-plan principles, 2) the developing guidelines for wellness tourism based on value-chain principles, 3) the developing guidelines for wellness tourism based on digital-marketing principles, and 4) the developing guidelines for wellness tourism based on customer-journey principles.

3. The guidelines for developing wellness tourism to encourage the competitive advantage with high value services in Sa Kaeo province showed the suitability/possibility to implement at a high level ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.57).

Keywords: Wellness tourism, Empowering the competitive advantage with high value services, Sa Kaeo province

บทนำ

การรวมกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น ทำให้ธุรกิจด้านการท่องเที่ยวได้รับการจัดว่าเป็นนโยบายหลักของรัฐบาลที่พยายามผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านสุขภาพแห่งเอเชีย ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาแผนงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทยมีความได้เปรียบในการบริการด้านสุขภาพเนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ได้รับการยอมรับในการบริการด้านสุขภาพจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) จากข้อมูลของ Global Wellness Economy Monitor

(Global Wellness Institute, 2017) พบว่า มูลค่าของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของโลก ในปี พ.ศ. 2556 มีการเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับโครงสร้างประชากรสูงวัยที่มีมากขึ้นประกอบกับการเกิดโรคจากการทำงาน ความเครียดจากรูปแบบการดำรงชีวิต ซึ่งล้วนแต่เป็นปัจจัยส่งผลให้ผู้คนหันมาใส่ใจด้านการรักษาสุขภาพเชิงป้องกันมากขึ้น รวมทั้งประชากรในประเทศกำลังพัฒนามีฐานะดีขึ้น ทำให้ธุรกิจเชิงสุขภาพมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วโดยพบว่ามีขนาดประมาณ 3.4 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อันมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องที่ประกอบด้วยสปา น้ำพุร้อน การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและบริการเชิงสุขภาพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสุขภาพให้แข็งแรง อาทิเช่น ธุรกิจส่งเสริมความงามและการชะลอวัย รวมถึงการออกกำลังกายเพื่อดูแลรักษาร่างกาย เป็นต้น

การบริการทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของประเทศไทยมีบริบทเฉพาะตัวที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในทุกระดับนับตั้งแต่ผู้ใช้บริการระดับคุณภาพที่มีกำลังซื้อสูงจนถึงผู้ใช้บริการในระดับทั่วไป ซึ่งจะรวมเอากิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเหล่านี้เข้าไว้ในโปรแกรมการนำเที่ยวหรืออาจเป็นการบริการเสริมของที่พัก อาทิเช่น สปา รีสอร์ท เพื่อสุขภาพต่าง ๆ เป็นต้น โดยในขณะที่การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อการดูแลสุขภาพเป็นหลักนั้น ยังไม่นิยมแพร่หลายซึ่งส่วนใหญ่จะผนวกกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านอื่นเข้าด้วยกันแต่มีการดูแลสุขภาพไปด้วย อาทิ ทัวร์แพทย์แผนไทย ทัวร์อาหารสมุนไพร ทัวร์เกษตรธรรมชาติ ทัวร์สมุนไพรชนบท ทัวร์น้ำพุร้อน อาบน้ำแร่ และทัวร์ฝึกสมาธิปฏิบัติธรรม เป็นต้น (กานดา ธีรานนท์, 2561)

สำนักงานจังหวัดสระแก้ว (2559) ได้มีการศึกษาและจัดทำเป็นแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว (พ.ศ. 2561 - 2564) พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพถือเป็นหนึ่งประเด็นสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากทางจังหวัดมีปัจจัยเกื้อหนุนและความพร้อมหลายด้าน เช่น การมีโรงพยาบาลพัฒนานครซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้นคว้าและวิจัยด้านการแพทย์แผนไทย การมีโรงพยาบาลวังน้ำเย็นที่เป็นโรงพยาบาลต้นแบบทางด้านการบำรุงสุขภาพด้วยสมุนไพร การมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การมีผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เสริมสร้างการมีสุขภาพที่ดี และการมียุทธศาสตร์จังหวัดที่มุ่งเน้นการพัฒนาเป็นเมืองเกษตรปลอดภัย ซึ่งมีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นอย่างดี จากการศึกษารวบรวมข้อมูลในมิติต่าง ๆ ร่วมกับการหารือกับนายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวและบริการจังหวัดสระแก้ว และท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2563 พบว่าการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนี้สามารถเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่เชื่อมโยงโครงการยุทธศาสตร์สระแก้วเมืองแห่งความสุขภาพใจ 4 ดีวิถีพอเพียงที่เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนเป็นคนดี สุขภาพดี รายได้ดี และสิ่งแวดล้อมดีได้เป็นอย่างดี

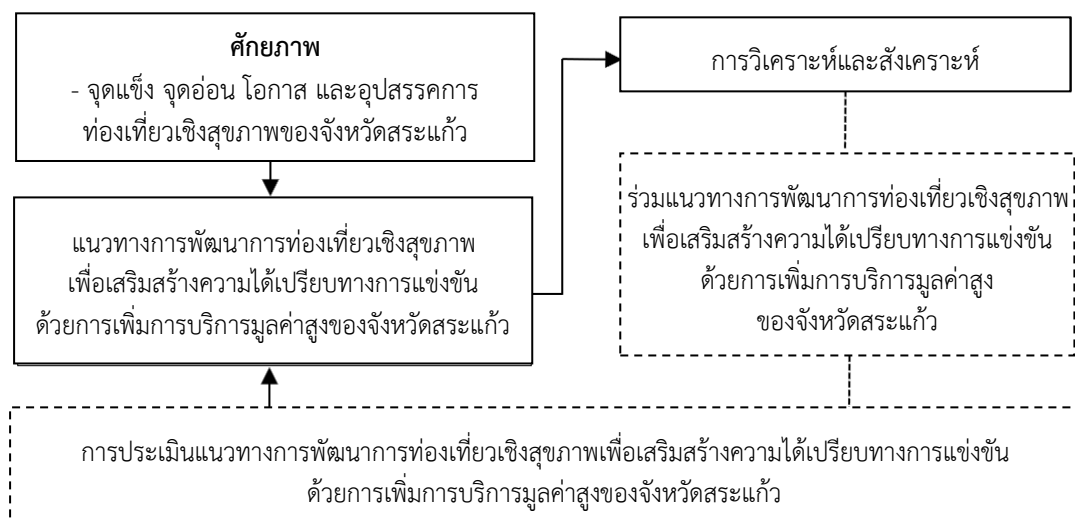
ประเด็นที่ต้องพิจารณาปัญหาคือการขาดการเชื่อมโยงทรัพยากรที่มีอยู่กับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อีกทั้งยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการซึ่งถือเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งของการพัฒนาเนื่องจากผู้เกี่ยวข้องยังไม่มีรายละเอียดและกระบวนการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ชัดเจน โดย โกศล จันทรสมคอย (2562) ได้อธิบายว่า การไม่มีการวางแผนที่มีประสิทธิภาพขาดความยืดหยุ่น ไม่สอดคล้องกับบริบทและสภาพการณ์ปัจจุบันและศักยภาพในแหล่งท่องเที่ยวของพื้นที่อย่างแท้จริง และไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนก็จะทำให้การวางแผนนั้น ขาดประสิทธิภาพ ขาดความร่วมมือและการบูรณาการร่วมกัน และการผลักดันให้

แผนที่วางไว้บรรลุไปสู่เป้าหมาย ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว โดยผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาจังหวัดสระแก้วและสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการแก่สังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว มีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว เช่น สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวและบริการจังหวัดสระแก้ว สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว ผู้ประกอบการท่องเที่ยวด้านสุขภาพ คนในชุมชน นักท่องเที่ยวฯ จำนวน 17 คน เนื่องจากจำนวนนี้ จะมีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุดและไม่ควรมีมากเกินไป เพราะอาจจะทำให้เกิดความล่าช้าในการติดตามคำตอบ และอาจได้บุคคลที่ไม่เชี่ยวชาญในประเด็นเรื่องที่ได้ศึกษาตามแนวคิดของ

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2554) โดยผู้วิจัยทำการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจงและแบบกึ่งอนันตภาค ซึ่งเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย คือ มีหน้าที่ความรับผิดชอบหรือความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดสระแก้ว มีหน้าที่ความรับผิดชอบหรือความเกี่ยวข้องกับการบริการทางการแพทย์ของจังหวัดสระแก้ว และ มีหน้าที่ความสนใจหรือความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เรื่องศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว

1.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ คือ 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างซึ่งมีประเด็นเกี่ยวกับศักยภาพของจังหวัดสระแก้วด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามหลัก SWOT 3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 3 คน ด้วยการใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.97

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยการนัดหมายวันสัมภาษณ์และรับคืนแบบสอบถาม ตามวัน เวลา และสถานที่ตามผู้ให้ข้อมูลหลักสะดวก จากนั้นจึงรวบรวมและผลมาตรวจสอบความสมบูรณ์และครบถ้วนของข้อมูล

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แล้วนำมาเขียนเป็นความเรียงเชิงพรรณนา

1.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2. การนำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว มีการดำเนินการวิจัยดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มขั้นตอนการสัมภาษณ์เรื่องแนวทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว และการสัมภาษณ์เรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว คือ ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว เช่น สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวและบริการจังหวัดสระแก้ว สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว ผู้ประกอบการท่องเที่ยวด้านสุขภาพ คนในชุมชน นักท่องเที่ยวฯ จำนวน 17 คน เนื่องจากจำนวนนี้จะมีขนาดเล็กน้อยที่สุดและไม่ควรมีมากเกินไป เพราะอาจจะทำให้เกิดความล่าช้าในการติดตามคำตอบและอาจได้บุคคลที่ไม่เชี่ยวชาญในประเด็นเรื่องที่ได้ศึกษาตามแนวคิดของ บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2554) โดยผู้วิจัยทำการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจงและแบบกึ่งอนันตภาค ซึ่งเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย คือ มีหน้าที่ความรับผิดชอบหรือความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดสระแก้ว มีหน้าที่ความรับผิดชอบหรือความเกี่ยวข้องกับการบริการทางการแพทย์ของจังหวัดสระแก้ว และมีหน้าที่ความสนใจหรือความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว 2) กลุ่มขั้นตอนการตรวจสอบความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ

ของรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว จำนวน 370 คน ซึ่งผู้วิจัยไม่ทราบจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาแน่นอนจึงได้ใช้วิธีการคำนวณสูตรหาจำนวนขนาดตัวอย่างแบบไม่ทราบ จำนวนประชากรของ Cochran (1977) จากการคำนวณได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 370 คน ด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย อาทิเช่น มีหน้าที่ความรับผิดชอบหรือความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดสระแก้ว มีหน้าที่ความรับผิดชอบหรือความเกี่ยวข้องกับการบริการทางการแพทย์ของจังหวัดสระแก้ว และมีหน้าที่ความสนใจหรือความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว โดยผู้ตอบแบบสอบถามครั้งนี้ประกอบด้วยบุคลากรทางการแพทย์ จำนวน 114 คน (ร้อยละ 30.81) รองลงมาเป็นชุมชน จำนวน 91 คน (ร้อยละ 24.59) บุคลากรภาครัฐ จำนวน 62 คน (ร้อยละ 16.76) นักท่องเที่ยว จำนวน 60 คน (ร้อยละ 16.22) และผู้ประกอบการเอกชน จำนวน 43 คน (ร้อยละ 11.62) ตามลำดับ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสัมภาษณ์เรื่องแนวทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว 2) แบบสัมภาษณ์เรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว และ 3) แบบสอบถามเรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว

2.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.3.1 แบบสัมภาษณ์เรื่องแนวทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว คือ 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างซึ่งมีประเด็นเกี่ยวกับแนวคิดการวางแผนธุรกิจ ท่วงท่าแห่งคุณค่า การตลาดแบบดิจิทัล และหลักเส้นทางของผู้บริโภค 3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 3 คน ด้วยการใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.93

2.3.2 แบบสัมภาษณ์เรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว คือ 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งมีประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว 3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 3 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.93

2.3.3 แบบสอบถามเรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว คือ 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัย และผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ทั้ง 3 ฉบับ 2) สร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับ 3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 3 คน ด้วยการใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.90 ต่อจากนั้นจึงนำไปทดลองใช้ กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างคือ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 30 คน ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบักโดยมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.88

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยการนัดหมายวันสัมภาษณ์หรือเก็บแบบสอบถาม ตามวัน เวลา และสถานที่ตามผู้ให้ข้อมูลหลัก และผู้กลุ่มตัวอย่างสะดวก จากนั้นจึงรวบรวมและผลมาตรวจสอบความสมบูรณ์และครบถ้วนของข้อมูล

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากแบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ฉบับ แล้วนำมาเขียนเป็นความเรียงเชิงพรรณนาพร้อมกับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติจากแบบสอบถาม

2.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ที่ 1 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว สรุปได้ดังนี้

1.1 จุดแข็ง คือ 1) การมีโรงพยาบาลที่ให้บริการเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือกจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลแพทย์แผนไทยวัฒนานครและโรงพยาบาลวังน้ำเย็น 2) การมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวที่อนุรักษ์วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม 3) การมีแหล่งปลูกสมุนไพรและพืชผักปลอดสาร 4) การมีโครงการยุทธศาสตร์สระแก้ว เมืองแห่งความสุขภายใต้ 4 ดีวิถีพอเพียง ที่เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนเป็นคนดี สุขภาพดี รายได้ดี และสิ่งแวดล้อมดี 5) การที่แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วได้มีการกำหนดให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นหนึ่งการท่องเที่ยวทางเลือกของจังหวัดที่จะมีการสนับสนุนให้เกิดขึ้นในอนาคต

1.2 จุดอ่อน คือ 1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องยังไม่มีแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ชัดเจน 2) การที่แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่จะรู้จักเฉพาะตลาดโรงเกลือ และ 3) การมีสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งอยู่ค่อนข้างกระจายตัวทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการเดินทางมาก

1.3 โอกาส คือ 1) การใช้สื่อทางสังคมออนไลน์ของผู้คนในปัจจุบันและอนาคตทำให้ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวสามารถสร้างและรับรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ง่ายขึ้น 2) ปัญหาด้านมลภาวะสิ่งแวดล้อมและการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้คนในสังคมได้มีการให้ความสำคัญเรื่องการรักษาสุขภาพมากขึ้น 3) การเผยแพร่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของสื่อโทรทัศน์และสื่อออนไลน์มีมากขึ้น 4) การที่รัฐบาลกำหนดให้จังหวัดสระแก้วเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทำให้จังหวัดสระแก้วเป็นอีกหนึ่งศูนย์กลางการกระจายสินค้าไปสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศอื่น ๆ

1.4 อุปสรรค คือ 1) การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีน้อยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว 2) สภาพเศรษฐกิจที่ไม่ค่อยดีทำให้นักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อย 3) นโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ยังไม่สามารถเดินทางมาเที่ยวประเทศไทยได้ตามปกติและผู้ประกอบการมีจำนวนน้อยลง

2. วัตถุประสงค์ที่ 2 การนำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว สรุปได้ดังนี้

2.1 แนวทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว มีดังนี้

2.1.1 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามหลักการวางแผนธุรกิจ สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจังหวัดสระแก้วควรเน้นการให้บริการเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพที่ถูกต้องต้องตามศาสตร์ของการแพทย์แผนไทยเพื่อส่งเสริมสุขภาพที่ดีและการพักผ่อนร่างกายและจิตใจผ่านกิจกรรมเกี่ยวกับการให้บริการทางการแพทย์ เช่น นวดเพื่อสุขภาพ นวดตัว นวดเท้า การประคบสมุนไพร รวมถึงการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพไม่ว่าจะเป็นการรับประทานอาหารและเครื่องดื่มที่ทำจากพืชพื้นบ้านและสมุนไพร การศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้านด้านสมุนไพร การขี่จักรยานหรือการเดินออกกำลังกายในบรรยากาศที่ผ่อนคลายให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจด้านการส่งเสริมสุขภาพตามหลักการของการแพทย์แผนไทยทุกวัยไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวแบบส่วนตัวหรือแบบกลุ่มสัมมนา และทั้งเป็นคนไทยหรือคนต่างชาติ ที่มีระยะเวลาในการท่องเที่ยว 1-3 วัน รวมถึงผู้มีอาการเจ็บปวดที่ต้องการรับนวดหรือการบำบัดอาการ โดยการใช้สายสัมพันธ์ในการมีปฏิสัมพันธ์ลูกค้าด้วยการให้บริการด้วยรอยยิ้ม เป็นมิตร ให้เกียรติ ตามมาตรฐานตามศาสตร์การแพทย์แผนไทยบนพื้นฐานของวิถีชุมชนเพื่อให้เกิดการสร้างรายได้ใน 3 รูปแบบ คือ 1) การให้บริการสุขภาพ เช่น การนวดแผนไทย การอบสมุนไพร การทำสปา 2) การจำหน่ายสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เช่น ผลิตภัณฑ์สมุนไพร อาหารเพื่อสุขภาพ ของที่ระลึก และโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และ 3) ค่าบริการหรือค่าเช่าอุปกรณ์สำหรับการทำกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลาย เช่น ค่าเช่าชมสวนสมุนไพรหรือโรงผลิตยาสมุนไพร ค่าที่พัก ค่าเช่าจักรยาน เป็นต้น โดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่ 2 ประเภท คือ 1) ทรัพยากรด้านบุคลากรที่ประกอบด้วยบุคลากรที่ให้บริการ เช่น บุคลากรที่ความเชี่ยวชาญด้านการให้บริการสุขภาพ การรักษาด้วยยาสมุนไพร และหัตถการทางการแพทย์แผนไทย และบุคลากรที่เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว เช่น กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ กลุ่มสมุนไพร ผู้ให้บริการเกี่ยวกับกิจกรรมการปั่นจักรยานหรือกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน เป็นต้น และ 2) ทรัพยากรด้านสิ่งที่มีในชุมชน เช่น โรงพยาบาลที่ให้บริการทางการแพทย์แผนไทย สวนสมุนไพร หมู่บ้านปลูกสมุนไพร ที่พัก ทรัพยากรทางธรรมชาติ ซึ่งหุ้นส่วนหลักที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจะประกอบด้วยทุกภาคส่วน เช่น สำนักการท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว โรงพยาบาลที่ให้บริการด้านการแพทย์แผนไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาคมการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ ชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ราษฎรชาวบ้าน โดยควรมีการคำนวณโครงสร้างต้นทุนในการดำเนินการ เช่น ค่าแรงบุคลากรที่ให้บริการ ค่าการประชาสัมพันธ์ ค่าวัตถุดิบในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในนักท่องเที่ยว ค่าสาธารณูปโภค ฯ ที่ชัดเจน รวมถึงการเน้นการใช้ช่องทางการเข้าถึงหรือประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย โดยเฉพาะสื่อออนไลน์

2.1.2 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามหลักห่วงโซ่แห่งคุณค่า
สรุปได้ว่า ควรมีการสร้างเครือข่าย การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะการให้บริการ แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การรวบรวมข้อมูลของทรัพยากรทางของชุมชน การปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการจัดกิจกรรมหรือ โปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ประกอบด้วยการให้บริการทางการแพทย์ เช่น นวดเพื่อสุขภาพ นวดตัว นวดเท้า นวดสปา การอบสมุนไพรสมุนไพร การประคบสมุนไพร และการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เช่น การรับประทานอาหารเช้าและเครื่องดื่มที่ทำจากพืชพื้นบ้านและสมุนไพร การศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้านด้านสมุนไพร การปั่นจักรยานหรือการเดินออกกำลังกายในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย การจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสมุนไพร การให้เข้าพัก โดยเน้นการใช้ทรัพยากร วัตถุดิบ ภูมิปัญญา วิถีชุมชน การบริการที่เป็นมิตร มีมาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการ ของนักท่องเที่ยว รวมทั้งการเน้นการประชาสัมพันธ์ทางการตลาดแบบออนไลน์ด้วยข้อมูลที่ปัจจุบัน และมีการตอบข้อซักถามหรือให้ข้อมูลที่รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และการวางขายตามห้างสรรพสินค้า ร้านค้า ตลาด แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ซึ่งต้องอาศัยการสอบถาม ประสานงาน รวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจากในชุมชนจากผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว ธุรกิจบริการการท่องเที่ยวด้านสุขภาพ สาธารณสุขจังหวัด ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และชุมชน การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและ ระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มที่มีอยู่ เช่น Facebook Line Youtube เว็บไซต์ สำหรับการทำการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการสร้างสัมพันธ์ภาพกับลูกค้าผ่านโทรศัพท์สมาร์ทโฟน รวมถึงการแต่งตั้ง และวางแผนการกำหนดบุคลากรที่มีบทบาทหน้าที่และรายละเอียดการทำงานที่ชัดเจน และการปรับปรุง สิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจังหวัดอย่างเป็นระบบ

2.1.3 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามหลักการตลาดแบบดิจิทัล
สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจังหวัดสระแก้วควรมีการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญและการสร้าง ภาพลักษณ์ที่เป็นเอกลักษณ์ที่เป็นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบนวิถีชีวิตชุมชน โดยเน้นเนื้อหาที่มี ความกระชับ เข้าใจง่าย การเข้าถึงสะดวก การโฆษณาตามความเป็นจริง และข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน โดยนำเสนอเป็นรูปภาพหรือวิดีโอและเชื่อมโยงกับระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มที่มีอยู่อย่างหลากหลาย เช่น Facebook Line Youtube Trivago Trip.com Traveloka Agoda Wongnai โดยเน้น การเชื่อมโยงกับนักรีวิว การมีปฏิสัมพันธ์หรือให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวที่ง่ายและรวดเร็วผ่านการใช้ โทรศัพท์สมาร์ทโฟน ซึ่งรายละเอียดของเนื้อหาควรประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลการท่องเที่ยว เชิงสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วยการให้บริการสุขภาพ การจำหน่ายสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เชิงสุขภาพ โปรแกรมการท่องเที่ยว และค่าบริการต่าง ๆ 2) ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสระแก้ว เช่น ประวัติความเป็นมา สภาพอากาศ การเดินทาง ลักษณะชุมชน แหล่งท่องเที่ยวและเทศกาล การท่องเที่ยวอื่น ๆ ของจังหวัด และ 3) ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานที่เที่ยวใกล้เคียง และ เว็บไซต์ ลิงค์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น Agoda หมายเลขโทรศัพท์ Line Facebook และ Social network ต่าง ๆ ซึ่งผู้รับผิดชอบในการตลาดแบบดิจิทัล ควรให้ความสำคัญกับการดำเนินการเพื่อการครองหน้าแรก ของการค้นหาด้วยการจัดวางหน้าเว็บไซต์หรือสื่อโฆษณาให้เข้าใจง่ายกระชับ เน้นรูปภาพหรือวิดีโอ

มีรายละเอียดของบริการหรือสินค้าที่ครบถ้วน น่าสนใจ และเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน การเชื่อมโยงกับระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มที่มีอยู่อย่างหลากหลายอย่างเป็นระบบ เช่น Facebook Line Youtube การกำหนดคำสำคัญที่สอดคล้องกับลักษณะการค้นหาของกลุ่มเป้าหมาย การให้บุคคลมีชื่อเสียงหรือนักรีวิวหรือยูทูบเบอร์ที่เที่ยวดูการดูจำนวนมากช่วยประชาสัมพันธ์ การสร้างความสนใจต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ รวมถึงการนำเสนอข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์เป็นรายบุคคลเป็นระยะ เช่น ทุก ๆ เดือนจะมีการส่งทางอีเมลแจ้งโปรโมชั่น สิทธิพิเศษ และกิจกรรมที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น

2.1.4 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามหลักเส้นทางของผู้บริโภค สรุปได้ว่า ควรมีการให้ความสำคัญกับสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์และแอปพลิเคชันต่าง ๆ เช่น Facebook Youtube Instagram Google Website Tiktok Traveloka เว็บไซต์พันทิป Agoda และ Wongnai ฯ ซึ่งระบบการชำระเงินค่าสินค้าหรือบริการแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ การชำระแบบเงินสดปกติและการชำระเงินแบบด้วย Internet-Banking ผ่านระบบออนไลน์ เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การประเมินทางเลือก การแสดงความชอบ การแสดงความจงรักภักดี การซื้อ และการบอกต่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่เน้นระบบออนไลน์ เช่น การดูรีวิวหรือการแสดงความคิดเห็นของลูกค้าที่ใช้บริการ การข้อความสอบถามใน Inbox หรือ Line การรับฟังความคิดเห็นจากคนใกล้ชิด การติดตาม การแชร์ข้อมูล การแสดงความคิดเห็นแนะนำ และการอ่านอีเมลเกี่ยวกับข่าวสารสิทธิพิเศษ และกิจกรรมที่น่าสนใจจากสถานที่ท่องเที่ยวที่เคยใช้บริการ

2.2 แนวทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว มีดังนี้

2.2.1 กระบวนการต้นน้ำของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว คือ การสอบถาม ประสานงาน รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสระแก้วที่สามารถพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สิ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้จังหวัดสระแก้วมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบครบวงจรและเข้มแข็งในอนาคต และข้อมูลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

2.2.2 กระบวนการกลางน้ำของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1) การออกแบบการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 1) การสร้างเครือข่ายและแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้วบนพื้นฐานของทรัพยากรที่มีอยู่ในจังหวัดและสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยมีการประสานงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การกำหนดข้อตกลง รายละเอียด บทบาทหน้าที่ การแต่งตั้งคณะดำเนินงานการบริหารงานบุคคลที่เป็นระบบ โดยเน้นการจ้างงานหรือรับสินค้าที่เกี่ยวข้องจากบุคคลในพื้นที่ การสร้างบุคลากรให้มีความรู้ ความรับผิดชอบและการบริการที่ดี การรวบรวมข้อมูลของทรัพยากรทางของชุมชน รวมถึงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะการให้บริการแก่บุคลากร และ 2) การวิเคราะห์กลุ่มลูกค้าหลัก การรับรู้ การประเมินทางเลือก การแสดง ความชื่นชอบ การแสดง

ความจงรักภักดี พฤติกรรมการการซื้อ และการบอกต่อของนักท่องเที่ยว เชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว

2) การออกแบบกิจกรรมหรือโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้วที่มีเอกลักษณ์บนพื้นฐานวิถีชุมชนอย่างมีมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยเน้นการบริการด้วยรอยยิ้ม เป็นมิตร ให้เกียรติ และมีมาตรฐานตามศาสตร์การแพทย์แผนไทย ซึ่งประกอบด้วย 1) การคำนวณโครงสร้างต้นทุน เช่น ค่าแรงบุคลากรที่ให้บริการ ค่าการประชาสัมพันธ์ ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยว ค่าวัตถุดิบในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในนักท่องเที่ยว ค่าสาธารณูปโภค ค่าเงินเดือนพนักงาน ค่าวัสดุอุปกรณ์ของการจัดกิจกรรม 2) การปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบนพื้นฐานของทรัพยากรหรือบุคลากรที่มีอยู่ในจังหวัด 3) การออกแบบ การสร้างรายได้ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 3 รูปแบบ คือ การให้บริการสุขภาพ การจำหน่ายสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และค่าบริการหรือค่าเช่าอุปกรณ์สำหรับการทำกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลาย และ 4) การมุ่งเน้นวิถีชีวิตชุมชนและการให้บริการเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพที่ถูกต้องต้องตามศาสตร์ของการแพทย์แผนไทยเพื่อส่งเสริมสุขภาพที่ดีและการพักผ่อนร่างกายและจิตใจ ซึ่งประกอบด้วย การให้บริการทางการแพทย์ และการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

3) การดำเนินการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการสร้างสัมพันธภาพสามารถแบ่งออกได้ 2 แบบ คือ 1) แบบปกติที่มีการดำเนินการตามห้างสรรพสินค้า ร้านค้า แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ และการบอกต่อจากบุคคลสู่บุคคล และ 2) แบบออนไลน์ที่มีปฏิสัมพันธ์หรือให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวที่ง่ายและรวดเร็วด้วยการใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนหรือคอมพิวเตอร์เพื่อการเชื่อมโยงกับระบบดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) ที่มีอยู่อย่างหลากหลายและสอดคล้องกับพฤติกรรมการรับรู้ของนักท่องเที่ยว โดยมีการให้ความสำคัญกับการจัดวางหน้าเว็บไซต์ (WEBSITE) หรือสื่อโฆษณาให้เข้าใจง่าย กระชับ เน้นรูปภาพหรือวิดีโอ มีรายละเอียดของบริการหรือสินค้าที่ครบถ้วน น่าสนใจ และเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน การเชื่อมโยงกับระบบดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) ที่มีอยู่อย่างหลากหลายอย่างเป็นระบบ การกำหนดคำสำคัญ (Key word) ที่สอดคล้องกับลักษณะการค้นหาของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย การให้คนที่มิชื่อเสียงหรือนักรีวิวหรือยูทูบเบอร์ที่เที่ยอดการดูจำนวนมาก การสร้างความสนใจต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้มากยิ่งขึ้น รวมถึงการนำเสนอข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์เป็นรายบุคคลเป็นระยะ

2.2.3 กระบวนการปลายน้ำของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว คือ การเกิดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้วที่มีการจ้างงานและสร้างรายได้ให้จังหวัดสระแก้ว การส่งเสริมสุขภาพตามหลักการของการแพทย์แผนไทย และการสร้างความผ่อนคลายร่างกายและจิตใจให้นักท่องเที่ยว

2.3 รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้วมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.57) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติของรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว

รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้
1. กระบวนการต้นน้ำ 1.1 มีการสอบถาม ประสานงาน รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสระแก้วที่สามารถพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	4.18	0.62	มาก
1.2 มีการสอบถาม ประสานงาน รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นที่เกี่ยวกับสิ่งที่จะส่งเสริมให้จังหวัดสระแก้วมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบครบวงจรและเข้มแข็งในอนาคต	4.11	0.57	มาก
1.3 มีการสอบถาม ประสานงาน รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลตามหลัก SWOT (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค)	4.03	0.64	มาก
2. กระบวนการกลางน้ำ 2.1 มีการออกแบบการบริหารจัดการด้วยการสร้างเครือข่ายและแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้วบนพื้นฐานของทรัพยากรที่มีอยู่ในจังหวัดและสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การกำหนดข้อตกลง รายละเอียด บทบาทหน้าที่และแต่งตั้งคณะดำเนินการบริหารงานบุคคลที่เป็นระบบและเน้นการจ้างงานหรือรับสินค้าที่เกี่ยวข้องจากคนในพื้นที่ การสร้างบุคลากรให้มีความรู้ ความรับผิดชอบ และการบริการที่ดี การรวบรวมข้อมูลของทรัพยากรทางของชุมชน และการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะการให้บริการแก่บุคลากร เป็นต้น	4.11	0.48	มาก
2.2 มีการออกแบบการบริหารจัดการด้วยการวิเคราะห์กลุ่มลูกค้าหลัก การรับรู้ การประเมินทางเลือก การแสดงความชื่นชอบ การแสดงความจงรักภักดี พฤติกรรมการซื้อ และการบอกต่อของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว	3.97	0.74	มาก
2.3 มีการออกแบบกิจกรรมหรือโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้วที่มีเอกลักษณ์บนพื้นฐานวิถีชุมชนอย่างมีมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยเน้นการบริการด้วยรอยยิ้ม เป็นมิตร ให้เกียรติ และมีมาตรฐานตามศาสตร์การแพทย์แผนไทย	4.15	0.62	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้
2.4 มีการออกแบบกิจกรรมหรือโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้วโดยการคำนวณโครงสร้างต้นทุน เช่น ค่าแรงบุคลากรที่ให้บริการ ค่าการประชาสัมพันธ์ ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยว ค่าวัตถุดิบในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว ค่าสาธารณูปโภค ค่าเงินเดือนพนักงาน ค่าวัสดุอุปกรณ์ ของการจัดกิจกรรม	4.03	0.74	มาก
2.5 มีการออกแบบกิจกรรมหรือโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้วโดยการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบนพื้นฐานของทรัพยากรหรือบุคลากรที่มีอยู่ภายในจังหวัด	4.18	0.48	มาก
2.6 มีการออกแบบกิจกรรมหรือโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว โดยการออกแบบการสร้างรายได้ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 3 รูปแบบ คือ การให้บริการสุขภาพ การจำหน่ายสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และค่าบริการหรือค่าเช่าอุปกรณ์สำหรับการดำเนินกรรมเพื่อการผ่อนคลาย	3.93	0.53	มาก
2.7 มีการออกแบบกิจกรรมหรือโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้วที่เน้นวิถีชีวิตชุมชนและการให้บริการเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพที่ถูกต้องตามศาสตร์ของการแพทย์แผนไทยเพื่อส่งเสริมสุขภาพที่ดีและการพักผ่อนร่างกายและจิตใจ ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ การให้บริการทางการแพทย์ และการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	4.41	0.46	มากที่สุด
2.8 มีการดำเนินการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการสร้างสัมพันธ์ภาพแบบออนไลน์ที่น่าเสนอเป็นรูปภาพ วีดีโอ การมีปฏิสัมพันธ์ หรือให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวที่ง่ายและรวดเร็ว ผ่านการใช้โทรศัพท์มือถือหรือคอมพิวเตอร์ ซึ่งเน้นการเชื่อมโยงกับระบบดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย และสอดคล้องกับพฤติกรรมรับรู้ของนักท่องเที่ยว ควบคู่กับการดำเนินการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการสร้างสัมพันธ์ภาพตามห้างสรรพสินค้า ร้านค้า แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ และการบอกต่อจากบุคคลสู่บุคคล	4.32	0.71	มากที่สุด

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้
2.9 มีการดำเนินการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการสร้างสัมพันธ์ภาพแบบออนไลน์ ที่ให้ความสำคัญกับการจัดวางหน้าเว็บไซต์ (WEBSITE) หรือสื่อโฆษณาให้เข้าใจง่าย กระชับ เน้นรูปภาพหรือวิดีโอ มีรายละเอียดของบริการหรือสินค้าที่ครบถ้วน น่าสนใจ และเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน การเชื่อมโยงกับระบบดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) ที่มีอยู่อย่างหลากหลายอย่างเป็นระบบและการนำเสนอข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์เป็นรายบุคคลเป็นระยะ	4.57	0.57	มากที่สุด
3. กระบวนการปลายทาง 3.1 มีการเกิดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าของจังหวัดสระแก้วที่มีการจ้างงานและสร้างรายได้ให้จังหวัดสระแก้ว	4.02	0.48	มาก
3.2 มีการเกิดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้วที่มีการส่งเสริมสุขภาพตามหลักการของการแพทย์แผนไทย	4.14	0.53	มาก
3.3 มีการเกิดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้วที่สร้างความผ่อนคลายร่างกายและจิตใจให้นักท่องเที่ยว	4.08	0.46	มาก
รวม	4.14	0.57	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว พบว่า มีรายละเอียดด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามหลัก SWOT ดังที่ได้อธิบายในสรุปผลการวิจัยข้างต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ วิถีชีวิต และการสนับสนุนเชิงนโยบายที่ทำให้จังหวัดสระแก้วสามารถพัฒนาต่อยอดเป็นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ โดยทางจังหวัดมีข้อจำกัดที่ต้องพัฒนาอยู่บางประการ เช่น การมีแนวทางการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ชัดเจน การสร้างความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ทางสื่อสังคมออนไลน์ และการมีสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งอยู่ค่อนข้างกระจายตัวทำให้ต้องใช้ระยะเวลานานสำหรับการเดินทาง จึงทำให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้วยังอยู่ในระดับเริ่มต้นในการขับเคลื่อน

การดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา และกฤติกา สายณะรัตน์ชัย (2563) ที่พบว่าปัญหาด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดสระแก้ว คือ การขาดความเชื่อมโยงของเส้นทางท่องเที่ยว เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งห่างไกลกัน การคมนาคมเชื่อมต่อแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งไม่มีความสะดวก นอกจากนี้จังหวัดสระแก้วขาดขนส่งสาธารณะที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ภาพลักษณ์ การท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้วไม่ชัดเจน ไม่มีอัตลักษณ์เป็นของตนเอง ทางจังหวัดสระแก้ว ควรชูอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มากขึ้นเพื่อแข่งขันกับจังหวัดอื่น ๆ รวมถึงสำนักงานจังหวัดสระแก้ว (2559) ที่กำหนดหนึ่งในกลยุทธ์เชิงรุกของจังหวัดสระแก้วที่ไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว เกี่ยวกับการส่งเสริมการให้บริการทางการแพทย์ การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์ขอมโบราณให้เชื่อมโยงกลุ่มประเทศอาเซียน รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้วยแพทย์แผนไทย เนื่องจากจังหวัดสระแก้วมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและโรงพยาบาล ด้านการแพทย์แผนไทยที่สามารถสนับสนุนการท่องเที่ยวด้านการฟื้นฟูสุขภาพและการแพทย์แผนไทยได้เป็นอย่างดี รวมถึง Bernardina (2018) ที่ได้อธิบายว่า ควรมีการใช้ประโยชน์จากความได้เปรียบในการแข่งขันนั้น ซึ่งจะส่งผลให้ธุรกิจเติบโตในด้านการแข่งขันและได้รับผลประโยชน์จากการค้าได้อย่างเต็มที่ข้อได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบและการแข่งขันจึงสอดคล้องกันก็ต่อเมื่อมีการใช้ประโยชน์จากข้อได้เปรียบทางการแข่งขันนั้น

2. การนำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 แนวทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว ที่พบว่ามีรายละเอียดดังที่ได้อธิบาย ในสรุปผลการวิจัยข้างต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ตามหลักแนวทางการบริหารจัดการจะมีความเกี่ยวข้องกับการบูรณาการ การวางแผน การตลาด การสร้างคุณค่า และการออกแบบบริการที่ต้องมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับฝ่ายต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับกระบวนการสืบค้น การรับรู้ และการติดต่อสื่อสารของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันและอนาคต ด้วยเหตุนี้ การประชาสัมพันธ์และการออกแบบรายละเอียดเพื่อการสื่อสารด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์จึงเป็นส่วนที่สำคัญในการเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรญา เชตุพงษ์ และคณะ (2561) ที่พบว่า ความคิดเห็นต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทย คือ การท่องเที่ยวและพักผ่อนด้วยโปรแกรมที่เลือก มีความคุ้มค่า ราคาเหมาะสม มีมาตรฐานการให้บริการ เสียค่าบริการต่ำต่อครั้ง และการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์

2.2 แนวทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว พบว่ามีรายละเอียดดังที่ได้อธิบายในสรุปผลการวิจัยข้างต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การเชื่อมโยงกระบวนการดำเนินการจัดการเพื่อสร้างแรงจูงใจเรื่องสุขภาพและการพักผ่อน โดยอาศัยการรวบรวมข้อมูล การออกแบบการบริหารจัดการ การออกแบบกิจกรรม การตลาด การประชาสัมพันธ์ การสร้างสัมพันธภาพ ร่วมกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขภาพ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องจากหลายภาคส่วนอย่าง

เป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ heung, & kucukusta (2013) ที่ได้อธิบายว่าการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นผลรวมจากการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพและการท่องเที่ยวทางการแพทย์ ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นการท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเฉพาะหรือกลุ่มที่มีความสนใจพิเศษไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขภาพ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึง Hall (1992) ที่อธิบายว่าแนวทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพคือการมีสุขภาพที่ดีเป็นแรงจูงใจที่สำคัญและเป็นการกระทำในรูปแบบของการพักผ่อนหย่อนใจ

2.3 รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้วมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.57) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสร้างรูปแบบดังกล่าวได้อาศัยพื้นฐานแนวคิดของแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2561 - 2564 ที่กำหนดแนวคิดของห่วงโซ่แห่งคุณค่าด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดไว้เป็นกระบวนการต้นน้ำ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.61) กระบวนการกลางน้ำ ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.59) และกระบวนการปลายน้ำ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.49) ด้วยการดำเนินงานแบบภาคีเครือข่ายเป็นวัฏจักรด้วยการบูรณาการการวางแผนการตลาด การสร้างคุณค่า และการออกแบบบริการที่ต้องมีความเกี่ยวข้องกับฝ่ายต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ รวมถึงการให้ความสำคัญกับการสื่อสารบนสังคมออนไลน์เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถการดำเนินการสืบค้น การรับรู้ และการติดต่อสื่อสารด้วยโทรศัพท์แบบสมาร์ตโฟนได้ จึงมีส่วนสำคัญให้มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรค์นันท์ ตันติอุโฆษกุล และคณะ (2563) ที่พบว่ารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพควรเป็นแบบภาคีเครือข่ายเป็นวัฏจักรที่ประกอบด้วยองค์การสนับสนุนเชิงนโยบาย การปฏิบัติการตั้งแต่ระดับท้องถิ่นสู่ระดับภาค การสร้างและพัฒนา ผลิตภัณฑ์ และการประเมินผล ส่วนรูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสามารถประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางได้หลากหลาย และสอดคล้องกับ สำนักงานจังหวัดสระแก้ว (2559) ที่อธิบายไว้ว่าจังหวัดสระแก้วได้มีการกำหนดไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้วเกี่ยวกับแนวคิดของห่วงโซ่แห่งคุณค่าด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดไว้ว่าปลายทาง ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดสระแก้วจะเป็นการพัฒนากิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (แพทย์แผนไทย) เนื่องจากจังหวัดสระแก้ว มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและโรงพยาบาลด้านการแพทย์แผนไทยที่สามารถสนับสนุนการท่องเที่ยวด้านการฟื้นฟูสุขภาพและการแพทย์แผนไทยได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ควรมีการใช้ประโยชน์จุดแข็งด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว โดยสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว ควรจัดกิจกรรมการสร้างเครือข่ายระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวที่อนุรักษ์วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างเป็นระบบ

2. ควรมีการแก้ไขจุดอ่อนด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว โดยการอบรมสร้างความรู้และสร้างเครือข่ายเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3. ควรมีการใช้ประโยชน์จากโอกาสด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้วโดยการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อทางสังคมออนไลน์เกี่ยวกับเรื่องการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวที่เน้นวิถีการดั้งเดิมในการดำเนินชีวิต และแหล่งปลูกสมุนไพรของจังหวัดสระแก้วให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

4. ควรมีการหลีกเลี่ยงอุปสรรคด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว โดยการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเมื่อเกิดสถานการณ์เศรษฐกิจภาพรวมของประเทศไม่ดี และการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

5. ควรมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่อง การวางแผนธุรกิจ ห่วงโซ่แห่งคุณค่า การตลาดแบบดิจิทัล และเส้นทางของผู้บริโภค โดยสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว อาจจัดทำเป็นชุดข้อมูลเพื่อเผยแพร่ผ่านระบบออนไลน์ แก่ผู้สนใจหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการสร้างเป็นกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว
2. ควรมีการศึกษาลักษณะความต้องการและวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดสระแก้วของนักท่องเที่ยว

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนสนับสนุนงานวิจัย (ทุน วช.) จากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีงบประมาณ 2563 ที่มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีมาไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว ฉบับที่ 1 กรกฎาคม - กันยายน 2558. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กานดา ธีรานนท์. (2561). การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของประเทศไทย: สถานการณ์และศักยภาพทางการแข่งขันในภูมิภาคอาเซียน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. 12(ฉบับ Supplement), 22-34.
- โกศล จันทรสมคอย. (2562). แนวทางการวางแผนเชิงกลยุทธ์ในแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น. วารสารวิชาการธรรมทรรณ. 19(2): 49-59.

- คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา และกฤติกา สายณะรัตน์ชัย. (2563). ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว เพื่อเป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดน. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*. 15(2): 3-13.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ. (2554). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- พริญา เขตพงษ์, อารยา บุณยะกุล, กำพร สุวรรณนิม, ปิยพันธ์ สุวรรณเวช และวิรัชพัชร อสัมภินพงศ์. (2561). การสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทย. *วารสารวิจัยและนวัตกรรม สถาบันอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร*. 1(2): 0-97.
- สรณ์นันท์ ดันติอุโฆษกุล อัครวงศ์, รัฐสุวรรณ กิ่งแก้ว, นิตยศรี แสงเดือน, พวงรัตน์ จินพล และวัชรภรณ์ จุลทา. (2563). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัด นครศรีธรรมราชให้เป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของภาคใต้ตอนบน. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*. 13(1), 191-199.
- สำนักงานจังหวัดสระแก้ว. (2559). *แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2561 - 2564*. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก [http://sakaeo.go.th/oldwebsakaeo/news/news_file/103Oct20161475466688232599plan%204%20\(2561-2564\).pdf](http://sakaeo.go.th/oldwebsakaeo/news/news_file/103Oct20161475466688232599plan%204%20(2561-2564).pdf). (2563, 19 มกราคม).
- Bernardina Algieri. (2018). International competitive advantages in tourism: An eclectic view. *Tourism Management Perspectives*. 25(1): 41-52.
- Cochran, W. G. (1977). *Wiley: Sampling Techniques*. (3rd ed). New York: John Wiley & Sons.
- Global Wellness Institute. (2017). Wellness tourism. *Global Wellness Economy Monitor*. 2017(1), 15-25.
- Hall, C. M. (1992). *Adventure, sport and health tourism*. In Weiler, B., & Hall, C. M. (Eds). *Special interest tourism* (pp. 141-158). London: Belhaven Press.
- Heung, & Kucukusta. (2013). Wellness Tourism in China: Resources, Development and Marketing. *International Journal of Tourism Research*. 15(4), 346-359.